

Aselupiin ja ajo-oikeuteen vaikuttavat tekijät sekä suoritettavat toimenpiteet poliisin valvonta- ja hälytysesektorilla

Muistio kenttäpartiolle

Jarmo Piirainen ja Tuukka Reijonen

3/2023

TIIVISTELMÄ

Jarmo Piirainen ja Tuukka Reijonen: Aselupiin ja ajo-oikeuteen vaikuttavat tekijät sekä suoritettavat toimenpiteet poliisin valvonta- ja hälytyssektorilla. Muistio kenttäpartiolle.

Opinnäytetyön muoto: Toiminnallinen opinnäytetyö

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaajat: Jani Vainio ja Jussi Majanen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Suomessa muun muassa ampuma-aseen hallussapitoon tai oikeuteen kuljettaa henkilöautoa tarvitaan lakisääteinen lupa ja niiden valvonnasta toimivaltaisena viranomaisena vastaa poliisi. Valvonta- ja hälytyssektorilla työskenteleville poliisimiehille tulee toistuvasti eteen tilanteita, joissa noihin lupiin joudutaan tavalla tai toisella puuttumaan. Tyypillisimpiä syitä ovat rikos- ja terveystieteelliset syyt. Esimerkkeinä liikennerikokset, joissa moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettaja määrätään väliaikaiseen ajokieltoon tai tapaukset, joissa ampuma-aseet otetaan poliisin haltuun lupaharkintaa varten, jossa arvioidaan uudelleen, onko jostain rikoksesta epäilty tai tuomittu henkilö soveltuva enää pitämään hallussaan ampuma-asetta.

Tämän opinnäytetyömme tavoitteena on tuoda esille poliisin valvonta- ja hälytyssektorilla esiintyviä tilanteita, joihin liittyy lupahallinnollisia asioita ampuma-aseiden ja ajo-oikeuden osalta sekä tarjota ratkaisuna niille tehtävät toimenpiteet. Lupahallinnon osa-alueiden kirjo on laaja, joten keskitymme mielestämme näistä useimmin esiintyviin, eli ampuma-aselupiin ja ajo-oikeusasioihin. Lähteinä työsamme on käytetty paljon lakitekstiä sekä Poliisihallituksen laatimia ohjeita ja määräyksiä. Ajatuksena on samalla myös koota näitä yhteen sekä tuoda niitä lukijalle mahdollisimman helposti ymmärrettäväksi ja saada hänet ymmärtämään prosessin kulkua kokonaisuudessaan erilaisine seikkoinen. Työn produktina on aihetta käsittelevä muistio, joka on lähinnä tarkoitettu valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevien konstaapeliin käyttöön. Muistio löytyy erillisenä liitteenä, jonka voi joko tulostaa vihkomuotoisena tai tallentaa sähköisesti esimerkiksi mobiililaitteelle.

Sivumäärä: 32 sivua ja 16 liitesivua

Tarkastuskuukausi ja vuosi: 3/2023

Avainsanat: ajokielto, ajo-oikeus, ampuma-aseluvat, kenttätoiminta, liikennerikokset, poliisin lupahallinto, poliisirekisterit ja -tietojärjestelmät, rikostorjunta

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
1.1 Tutkimuksen tausta	5
1.2 Tutkimuskysymys ja tutkimusmenetelmä	5
1.3 Aineisto ja tutkimusperinne	6
2 AMPUMA-ASEET	8
2.1 Ampuma-aseiden määritelmä ja lainsäädäntö	8
2.2 Aseluvista	8
2.3 Aselupiin vaikuttavat tehtävät valvonta- ja hälytyssektorilla	9
2.4 Ampuma-aseiden konkreettinen poisottaminen luvanhaltijalta	11
2.5 Sekalaisilmoituksen kirjaaminen	11
2.6 LUHTI	12
3 AJO-OIKEUSASIAT	14
3.1 Lakiperusta sekä käsitteet ajo-oikeuden haltija ja ajo-oikeus	14
3.2 Väliaikainen ajokielto	14
3.3 Ajokieltorikoksista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä	15
3.3.1 Rattijuopumusrikokset	16
3.3.2 Alkolukolla valvottu ajo-oikeus	19
3.3.3 Vaarallisten aineiden kuljetusrikokset	20
3.3.4 Liikenneturvallisuuden vaarantamiset sekä vakava piittaamattomuus	20
3.3.5 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta	22
3.4 Terveystilasta johtuva ajokyvyn heikentyminen	23
3.5 Ajokiellon määrääminen käytännössä	24
3.6 Ulkomailta annetun ajokortin haltijan määrääminen ajokieltoon	25
3.7 Määräaikainen ajokielto	26
4 YHTEENVETO JA POHDINTA	28
LÄHTEET	30
LIITE: Ampuma-ase- ja ajo-oikeusasiat pähkinänkuoressa – Muistio kenttäpartiolle	

1 JOHDANTO

Poliisilain (PoL, 872/2011) 1 luvun 1 §:ssä määritetään poliisin tehtäväksi ”*oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. - - Poliisi suorittaa lisäksi lupahallintoon liittyvät - - tehtävät*” (PoL 1:1).

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tutkia ja analysoida poliisin lupahallintoon liittyvien tehtävien suhdetta ja merkitystä muihin poliisille säädettyihin tehtäviin. Tarkennettuna, työ tutkii poliisin valvontaja hälytystoiminnassa vastaan tulevia tehtäviä ja tilanteita, jotka edellyttävät lupahallintoon liittyviä toimenpiteitä. Millaisia nämä toimenpiteet ovat ja mitä missäkin tilanteessa pitää tehdä tai ottaa huomioon. Opinnäytetyö on muodoltaan toiminnallinen ja sen produktina on muistio, johon eri tilanteissa tehtävät toimenpiteet kootaan mahdollisimman tiiviisti.

Poliisihallituksen tilaamassa ”Lupahallinnon tila” -selvityshankkeen loppuraportissa linjataan: ”*Poliisin lupahallinto on merkittävä osa hallinnollista rikostorjuntaa*” (Poliisihallitus 2022, 19). Tämä rikostorjunta ei voi toimia ilman toimivaa yhteistyötä kenttä- ja tutkintatoiminnan kanssa. Tiedonvälityksen nopeus sekä paikkansapitävyys ovat avainasemassa. Ampuma-ase- ja ajo-oikeusasioilla on suuri merkitys paitsi poliisin työturvallisuuden, myös yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä.

Karkeasti lueteltuna poliisin lupahallinto pitää sisällään ampuma-aseasiat, yksityisen turvallisuusalan valvonnan, yleisötilaisuudet, henkilöllisyyttä osoittavat asiakirjat, ajo-oikeusasiat sekä arpajais- ja rahankeräysasiat. Lupahallinnon laajuuden takia tämä opinnäytetyö keskittyy ajo-oikeus- ja ampuma-aseasioihin. Ajo-oikeusasiat valitsimme työhön niiden yleisyyden vuoksi. Liikennevalvonta sekä erilaiset liikennetehtävät ovat yksiä yleisimpiä poliisityön muotoja ja niissä ollaan usein tekemisissä ajo-oikeuteen liittyvien kysymysten kanssa. Ampuma-aseasiat valitsimme työhön niihin liittyvän turvallisuusnäkökulman vuoksi. Suomessa on moneen muuhun maahan verrattuna tiukka aselainsäädäntö, mistä yhtenä positiivisena seurauksena on ampuma-aseisiin liittyvien tehtävien ja kuolemien vähäisyys moniin muihin maihin verrattuna. Jotta aseiden valvonta pysyy hyvällä tasolla, on kenttätoiminnassa tärkeää muistaa ja osata oikeat tehtävän mukaiset toimenpiteet. Työn tarkoituksena on toimia muistin virkistäjänä ja muistion oppaana oikeanlaisten toimenpiteiden suorittamiseen eri tilanteissa koskien valittuja kahta aihetta.

1.1 Tutkimuksen tausta

Poliisin valvonta- ja hälytystehtävillä poliisin hoidettavaksi tai muutoin poliisin tietoon tulee usein tilanteita, joilla on suoria tai epäsuoria vaikutuksia poliisin lupahallinnon puolelle. Suora vaikutus voi olla esimerkiksi ajo-oikeuden menettäminen rattijuopumuksen tai liikenneturvallisuuden vaarantamisen vuoksi heti tapahtumapaikalla. Epäsuora vaikutus voi olla esimerkiksi aseluvan tai yksityisen turvallisuusalan luvan peruuttaminen pahoinpitelyn tai muun rikoksen vuoksi, varsinaisen poliisitehtävän jälkeen. Jotta prosessi toimii tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, on tiedon ja toimenpiteiden ketju aloitettava myös heti tapahtumapaikalla.

Poliisin tehtävät ja toimivaltuudet eivät ole toisistaan irrallisia kokonaisuuksia, vaan kaikilla pyritään poliisilain ensimmäisen luvun ensimmäisen pykälän mukaiseen lopputulokseen, jossa kaikki vaikuttaa kaikkeen. Lupahallinnollisilla toimenpiteillä ja lupavalvonnalla on suora vaikutus yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen sekä poliisityön näkökulmasta esimerkiksi työturvallisuuden parantamiseen. Tämän takia on tärkeää pyrkiä mahdollisimman saumattomaan yhteistyöhön valvonta- ja hälytyssektorin, rikostorjuntasektorin ts. rikostutkinnan, ja lupavalvontayksikön välillä.

Lupahallintoa koskevia tai sivuavia opinnäytetöitä on tehty Poliisiammattikorkeakoulussa huomattavasti vähemmän kuin esimerkiksi rikosten tutkintaa tai valvonta- ja hälytystoimintaa koskevia töitä. Tämän työn on tarkoitus kytkeä lupahallintoa koskevaa tutkimusta muihin osa-alueisiin, muistuttaa sen merkityksestä poliisin työn kokonaiskuvassa ja kerätä yhteen toimenpiteet, joita kenttätoiminnassa tulisi ottaa huomioon lupahallintoa silmällä pitäen. Mitä toimenpiteitä milläkin tehtävällä pitäisi vähintään tehdä? Mitä järjestelmiä eri toimenpiteissä pitäisi käyttää ja miten?

1.2 Tutkimuskysymys ja tutkimusmenetelmä

Tämän opinnäytetyömme sisältönä ovat poliisin valvonta- ja hälytyssektorilla (ns. kenttätoiminnassa) vastaantulevat tehtävät, jotka vaativat ajo-oikeuteen tai ampuma-aselupiin liittyviä toimenpiteitä. Tarkentavina kysymyksinä ovat:

- Mitkä ovat sellaisia tehtäviä, jotka vaativat lupahallinnollisia toimenpiteitä?
- Mitkä ovat toimintamallit näissä tilanteissa?
- Mitä järjestelmiä näihin toimenpiteisiin tarvitaan ja miten näitä järjestelmiä käytetään?
- Mihin näillä toimenpiteillä pyritään ja mikä niiden merkitys on?

Perusluonteeltaan kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jossa tavoitteena on ammatillisessa kentässä toiminnan ohjeistaminen, opastaminen tai toiminnan järjeistäminen (Vilka & Airaksinen 2003, 9). Toiminnallisen työn määritelmään kuuluu, että työ pitää sisällään jonkin tuotoksen. Tämän

työn tuotoksena eli produktina on muistio, johon kootaan tutkimuksessa esiin tulleet toimenpiteet mahdollisimman lyhyesti ja selkeästi. Produktin tekstissä käytetään kohderyhmää puhuttelevaa ja sisällön kannalta tarkoituksen mukaista kirjoitustyyliä (Vilkka & Airaksinen 2003, 129). Muistio on siis tarkoitettu valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevien konstaapelien käyttöön ikään kuin tarkistuslistaksi, josta voi nopeasti tarkistaa, mitä toimenpiteitä missäkin tilanteessa täytyy tehdä.

Vaikka kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka päämääränä on produktin tuottaminen, ei tutkimuksessa voida unohtaa taustaselvityksen tekemistä (Vilkka & Airaksinen 2003, 9). Tutkimus on luonteeltaan perustutkimusta, jossa hankitaan ja analysoidaan tietoa valitusta kohteesta (Hirsjärvi ym. 2009, 133). Menetelmänä on hakea teemoittelun keinoin lainsäädännöstä sekä poliisihallituksen antamista ohjeista ampuma-ase- ja ajolupa-asioita koskevat ohjeet sekä toimenpiteet ja kerätä ne yhteen. Työssä on käytetty hieman haastattelumenetelmää kysymällä poliisin lupahallinnossa työtä tekeville ihmisille mahdollisia kehityskohteita tai puutteita, mutta haastattelututkimuksesta ei ole kyse. Saadut ohjeet ja kommentit ovat pikemminkin antaneet työlle suuntaviivoja kuin toimisivat tutkimuksen materiaalina tai pohjana.

Työ ei ole laadultaan täysin kvalitatiivinen, eikä kvantitatiivinen, koska tutkimuksen aihe ja laatu eivät ole suoraan laadullisesti tai määrällisesti selvitettäviä. Muutenkin jako näiden kahden suuntauksen välillä alkaa nykyäskäytännön mukaan olla aikansa elänyt, enemmänkin niiden on tarkoitus tukea toisiaan. Tutkimuksessa ei ole valittu yhtä tiettyä tutkimusmenetelmää, vaan tutkimuksessa käytetään useampia menetelmiä lomittain, halutun lopputuloksen saavuttamiseksi. Kvantitatiivisia elementtejä työhön tuo vähäinen tilastojen käyttö koskien poliisin lupahallintoa koskevaa dataa, mutta kyseistä dataa ei analysoida tarkemmin (Hirsjärvi ym. 2009, 135–137).

Tutkimusongelma on muodoltaan kartoittava ja kuvaileva. Tarkoituksena on kerätä tietoja tutkimusaiheesta yhteen, koostaen niistä samalla muistio (Hirsjärvi ym. 2009, 137–138). Aineistosta nostetaan esiin ajo-oikeus- ja ampuma-aseasioita käsittelevää tietoa sekä ohjeita. Mitä lainsäädännössä tai virallisissa poliisin ohjeissa sanotaan? Mitä poliisin järjestelmiä toimenpiteisiin tarvitaan ja mitä missäkin järjestelmässä pitää tehdä? Tutkimuksessa arvioidaan eri toimenpiteiden toimivuutta ja rinnastetaan ohjeistusta toteutukseen siltä osin, mitä taustaselvityksessä on käynyt ilmi mahdollisten puutteiden osalta.

1.3 Aineisto ja tutkimusperinne

Tutkimuksen aineistona käytetään virallislähteitä kuten lakia, säädöksiä ja viranomaisten määräyksiä sekä raportteja. Työ tulee sisältämään useita viittauksia lakiteksteihin ja Poliisihallituksen ohjeisiin,

jolloin käytetään asianmukaisia lähdeviittauksia. Kirjallista aineistoa itse työn materiaalina ei juuri-kaan käytetä, vaan kirjallisuus toimii tukevana materiaalina tutkimuksen tekoa ja aineiston käsittelyä koskien. Työtä varten tehtyihin ennakkoselvityksiin ja kyselyihin viitattaessa kerrotaan, mistä tiedot ovat peräisin. Tietojärjestelmät eivät toimi varsinaisena aineistona, vaan niihin viitataan vain siinä laajuudessa, kuin on tarpeen määrätyn toimenpiteen suorittamista varten.

Opinnäytetyön laajuisen tutkimuksen yhtenä riskitekijänä on aineiston liiallinen laajuus (Hakala 2004, 115–116). Tästä syystä tutkimukseen ei otettu varsinaisia haastatteluja, mutta tutkimusta varten on käyty keskusteluja suullisesti ja sähköisesti lupapalveluissa työskentelevien ihmisten kanssa. Heiltä saadut tiedot ja näkemykset eivät toimi työn aineistona, mutta ovat toimineet tienviittoina tutkimuksen suuntaamisessa ja kohdentamisessa. Käydyissä keskusteluissa kävi ilmi, että yleistilanne lupahallinnon suhteen on kenttätoiminnassa hyvin hallinnassa. Yksittäisiä virheitä tulee silloin tällöin, mutta isossa kuvassa mikään osa-alue ei vuoda tai jää tekemättä.

Lupahallintoa koskevia opinnäytetöitä löytyy Poliisiammattikorkeakoulun tarjoamalta opinnäytetöiden listalta 11 kappaletta. Määrä on huomattavan pieni, kun sitä verrataan muihin listattuihin aihekokonaisuuksiin. Lupahallintoa tosin sivutaan luonnollisesti monissa töissä, esimerkiksi metsästystä tai liikenneasioita koskien. Kenttätoimintaan kytkeytyviä lupahallintoa käsitteleviä töitä ei listauksesta löydy, joten tutkimusperinteen näkökulmasta työlle on kysyntää.

Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetöistä tätä tutkimusta sivuavat ampuma-aseita koskevan osion osalta Mika Grönroosin työ ”Ase-elinkeinotarkastus” vuodelta 2018 ja Lauri Kastemäen ”Ampuma-aselupien peruutusharkinta – Muistio poliisille sekä poliisiopiskelijoille ampuma-aseiden poisotosta” vuodelta 2017 sekä ajo-oikeusasioiden osalta Juha Tökkärin työ ”Ajokieltoprosessin kulku rattijuopumuksissa ja törkeissä liikenneturvallisuuden vaarantamisissa” vuodelta 2017. Työt eivät sinänsä ole vanhoja, mutta poliisiorganisaatiossa on töiden julkaisun jälkeen ehtinyt tapahtua useita muutoksia, joten tutkimusten lähtökohdat ja johtopäätökset saattavat joltain osin poiketa toisistaan.

2 AMPUMA-ASEET

2.1 Ampuma-aseiden määritelmä ja lainsäädäntö

”Ampuma-aseella tarkoitetaan välinettä, jolla ruutikaasunpaineen, nallimassan räjähdyspaineen tai muun räjähdyspaineen avulla voidaan ampua luoteja, hauleja tai muita ammuksia taikka lamaannuttavia aineita. - - Ampuma-aseeksi katsotaan myös muu esine, joka muistuttaa ampuma-asetta ja joka rakenteensa tai valmistusmateriaalinsa puolesta on muutettavissa ampuma-aseeksi” (Ampuma-aselaki 1/1998, AmpAL 1 §).

”Luvanvaraista on: ampuma-aseiden, aseiden osien, patruunoiden ja erityisen vaarallisten ammusten siirto ja tuonti Suomeen, siirto ja vienti Suomesta, kauttakuljetus sekä välittäjänä toimiminen kaupallisessa tarkoituksessa, kauppa, kaupallinen säilyttäminen, hankkiminen, hallussapito, vaihto, vuokraus ja valmistaminen” (AmpAL 18 §).

Suomessa lakien tarkoituksena on varmistaa, että ampuma-aseisiin ja patruunoihin liittyvä toiminta olisi sallittua vain viranomaisen luvalla. Esimerkiksi Yhdysvalloista poiketen Suomessa kenelläkään ei ole ehdotonta oikeutta ampuma-aseen hankkimiseen tai hallussapitoon. Tällä pyritään rajoittaa ampuma-aseisiin liittyvän väkivallan ja tapaturman vaaraa, sekä parantaa aseiden käytön turvallisuutta (HE 183/1997, 3.1.).

Suomessa luvallisia aseita on noin 1,6 miljoonaa ja aseluvanhaltijoita noin 650 000. Aselupahakemuksia käsitellään vuosittain noin 50 000 kappaletta ja suuntaus on hieman laskeva. Hakemuksista hylätään vuosittain noin 1000. Jo myönnettyjen lupien peruutuksia tehdään vuosittain noin 3000–4000. Yleisin syy on rikokseen syyllistyminen ja luvanhaltijan omasta pyynnöstä tehtävä luvan peruutus. Lupien peruutuksen ja uusien lupahakemusten väheneminen selittyy suurelta osin väestön ikääntymisen kautta. Esimerkiksi metsästyksen suosio nuorempien ikäluokkien keskuudessa on laskenut ja vanhemmat ikäluokat luopuvat usein aseistaan vapaaehtoisesti, kun harrastus ei enää onnistu (MTV Uutiset 2022).

2.2 Aseluvista

Suomessa ampuma-aseen hallussapitoon on oltava aselupa, johon voidaan liittää oikeus aseiden hankkimiseen. Tämän luvan antaa poliisilaitos, tai ERVA-aseiden kanssa poliisihallitus tai sen määräämä poliisiyksikkö (AmpAL 42 §). Koska aseiden hallussapito tai hankinta ei ole Suomessa oikeus,

niin aseiden hankinnalle on aina oltava perusteltu syy. Hyväksyttävistä käyttötarkoituksista, joilla Suomessa ampuma-aseiden voi hankkia ovat mm. metsästys, ampumaharrastus, työ, keräily tai muistoesineiden säilyttäminen (AmpAL 43 §).

Eri käyttötarkoituksilla on erilaisia ja eri vahvuisia menetelmiä, joilla käyttötarkoitus täytyy todistaa. Esimerkiksi metsästystä varten hankittavaa lupaa varten on esitettävä harrastuksestaan luotettava selvitys, kun taas erityisen vaarallisen ampuma-aseiden luvan saamiseksi ampumaharrastukseen on saatava luvan saaneen yhdistyksen kouluttajalta todistus, joka todistaa aktiivisen harrastamisen vähintään kahden vuoden jaksolta (AmpAL 45 §). Luvan saamiseen vaikuttaa myös luvan hakijan aikaisempi käyttäytyminen, mukaan lukien hänen rikoshistoriansa, jota voidaan käyttää lupien peruutusperusteena tai esteenä uudelle luvalla. Esimerkiksi kahdesta tai useammasta varkaudesta uuden luvan saamiseen menee vähintään kaksi vuotta ja henkirikoksesta 15 vuotta. Peruutusperusteena voidaan käyttää hyvin monenlaisia rikoksia, mm. huumausainerikokset, toistuvat liikennesrikokset tai niskoittelu poliisia vastaan. Rikoksen ei tarvitse olla väkivaltaan liittyvä tai aseiden ei täydy olla mukana rikoksen teossa, jotta luvat voidaan peruuttaa (Poliisihallitus 2018, 1).

Lakiteknisesti ampuma-aseluvat ovat hallintolupia, eli viranomaisen myöntämiä lupia, joilla sallitaan muutoin kielletty tai rajoitusten alainen toiminta, kun se täyttää laissa säädetyt edellytykset. Hallintoluvan yksi tarkoitus on mahdollistaa tämän toiminnan valvonnan ja ohjauksen (Mäenpää 2015). Ase-lupien säätelyllä pyritään juuri valvomaan ja ohjaamaan, ja sitä kautta parantamaan, aseiden turvallisuutta.

Suomessa aselupaa on haettava oman kotikuntansa poliisilaitokselta, jonne hakemus toimitetaan. Hakemuksen voi panna vireille sähköisesti, mutta pyynnöstä on saavuttava henkilökohtaisesti paikalle (AmpAL 42 §). Hyväksytty aselupa toimii hankkimisoikeutena, joka on voimassa enintään vuoden tai erityisestä syystä kaksi vuotta, jonka jälkeen lupa raukeaa, jos asetta ei hankita (AmpAL 42 a §). Aseluvanhaltijan on ilmoitettava poliisille aseiden tai sen osien hankkimisesta, lainaamisesta, valmistamisesta tai muuntamisesta poliisille 30 päivän kuluessa. Niin ikään aseluvan haltijan on esitettävä ampuma-ase tai sen osa poliisille 30 päivän kuluessa hankkimisesta (AmpAL 42 c–d §). Näillä määräajoilla tai toimilla helpotetaan aselupien valvontaa ja tarkastuksilla varmistetaan, että hankitut aseet ovat toiminnaltaan ja ominaisuuksiltaan sellaisia kuin luvissa ilmoitetaan.

2.3 Aselupiin vaikuttavat tehtävät valvonta- ja hälytyssektorilla

Ampuma-aseissa (1/1998) säädetään, että poliisin on seurattava ja arvioitava jatkuvasti aselupien haltijoiden sopivuutta poliisin järjestelmistä tai muutoin poliisin tietoon tulevien seikkojen perusteella

(AmpAL 45 d §). Ampuma-aselupien valvonta on siis jokaiselle poliisille kuuluva tehtävä, jolla pyritään ylläpitämään yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Aselupavalvonnasta vastaa ensisijaisesti lupa-sektori, joka suorittaa reaaliaikaista lupavalvontaa mm. rekistereiden ristiin ajolla. Käytännössä siis katsoen ketä on kirjattu rikosilmoituksiin epäillyn asemaan ja tarkistamalla, onko näillä henkilöillä aselupia ja vaikuttaako tutkittavana oleva rikos aseluvan saamiseen tai peruuttamiseen (Poliisihallitus 2018, 1).

Ampuma-aselupien peruuttamiseen johtava prosessi voi alkaa poliisin näkökulmasta monella eri tavalla. Prosessin käynnistyminen ei välttämättä vaadi itse aseeseen liittymistä tehtävään tai tilanteeseen millään tavalla, vaan kyse voi olla esimerkiksi normaalista valvontatoiminnasta tai liikennetehtävästä. Tehokas lupavalvonta edellyttää, että hälytystehtävien yhteydessä huomioidaan edellytykset käynnistää aselupien peruutusmenettely. Kiireettömissä tapauksissa lupasektorin henkilöstö voi tehdä päätöksen aloitetaanko asiasta peruutusharkinta. Tärkeintä on pitää yllä informaation kulkua lupayksiköiden suuntaan, esimerkiksi sähköpostilla. Kynnys aseluvan peruutusharkintaan ei ole korkea eli riittää, että jonkin konkreettisen tosiseikan takia on perusteltua syytä epäillä aseluvan peruutuksen edellytysten täyttyvän. Tällainen seikka voi olla esimerkiksi henkilön päihteidenkäyttö, mikä voi ilmetä useiden kotihälytysten muodossa tai toistuvilla juopumusperusteisilla kiinniotoilla. Tällöin voidaan arvioida, täyttykö tilanteessa ampuma-aselain 67 §:n määrittämä ”omaa tai toisen turvallisuutta vaarantava elämäntapa tai käyttäytyminen” (Poliisihallitus 2018, 2).

Käytännössä tämä edellyttää kenttätoiminnassa samanlaista huolellisuutta ja havainnointia kuin poliisiyö muutoinkin. Aseluvat voidaan tarkastaa esimerkiksi poliisin kenttäjohtojärjestelmästä (POKEsta) tai asetietojärjestelmästä LUHTIsta. Usein myös hätäkeskus ilmoittaa asunnossa asuvien henkilöiden aseluvista tehtävänannon yhteydessä. Jos tehtävällä heräsi huoli henkilön soveltuvuudesta, terveydentilasta tai muusta aselupaan vaikuttavasta seikasta, voi asiasta laittaa viestiä eteenpäin oman laitoksen lupavalvontaan, jossa tehdään päätös mahdollisista jatkotoimenpiteistä. Tämä ilmoitus kannattaa tehdä matalalla kynnyksellä, koska harkintaan ottaminen ei vielä asiakkaan kannalta tarkoita mitään. Samalla tavalla kuin voi tehdä huoli-ilmoituksen koskien esimerkiksi henkilön asumisolosuhteita tai terveydentilaa ajo-oikeutta silmällä pitäen, voi ja pitää poliisin arvioida myös henkilön soveltuvuutta aseluvan haltijaksi. Jos taas tehtävällä on perusteltua syytä epäillä, että aseita käytetään väärin, voidaan aseet ottaa välittömästi haltuun poliisimiehen päätöksellä. Tällainen syy voi olla esimerkiksi aseella uhkailu tai sillä ampuminen. Aina epäilyksen tai huolen ei tarvitse kohdistua välttämättä itse luvan haltijaan vaan esimerkiksi talouteen, jossa tämä asuu.

2.4 Ampuma-aseiden konkreettinen poisottaminen luvanhaltijalta

Tärkeää on myös erottaa toisistaan erilaiset toimenpiteet, joilla poisottaminen voidaan tehdä. Yksi tapa on pakkokeinolain (PKL, 806/2011) 7 luvun mukainen takavarikointi. Jos on syytä olettaa, että asetta on käytetty rikoksen tekovälineenä, asetta voidaan käyttää todisteena, ase on joltain rikoksella viety tai se tuomitaan menetetyksi valtiolle, ase takavarikoidaan pakkokeinolain (806/2011) mukaisesti samalla tavalla kuin mikä tahansa muu jonkun edellä mainituista kriteereistä täyttävä omaisuus tai esine. Haltuunotosta on ilmoitettava viipymättä pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Takavarikoinnin yhteydessä otetaan haltuun myös asetta koskevat lupa-asiakirjat, patruunat ja aseiden osat (PKL 7:1; Poliisihallitus 2018, 5).

Toinen tapa on ampuma-aselain (1/1998) 8 luvun mukainen haltuunotto. Kun aselupa raukeaa tai se peruutetaan, poliisin on tehtävä päätös aseiden haltuun ottamisesta, jollei niitä ole luovutettu asianmukaiselle haltijalle. Päätös tehdään myös, jos luvattoman aseiden tai tarvikkeiden hallussapitäjä ilmoittaa niistä poliisille etukäteen tai luovuttaa ne poliisin haltuun. Haltuunottopäätös raukeaa, jos esine takavarikoidaan tai tuomitaan menetetyksi valtiolle (AmpAL 91 §).

Haltuunotto voidaan tehdä myös väliaikaisena, jos on perusteltua syytä epäillä, että asetta käytetään väärin tai peruuttaminen on pantu vireille. Yksittäisen poliisimiehen on otettava ase ja sitä koskevat asiakirjat haltuun, jos niiden väärinkäytön vaara on ilmeinen. 14 vuorokauden kuluessa haltuunotosta on ryhdyttävä toimenpiteisiin päätöksen tekemisestä aseiden ottamisesta väliaikaisesti poliisin haltuun tai luovutettava ne takaisin haltijalle (AmpAL 92 §). Kyseessä on väliaikainen turvaamistoimenpide, jonka suorittamiskynnys ei ole korkea, eli vaaran todennäköisyyden ei tarvitse olla suuri. Tällä säännöksellä poliisimiehellä on toimivalta aseiden poisottoon esimerkiksi kotihälytystehtävän yhteydessä. Tärkeää on muistaa itse ampuma-aseiden lisäksi ottaa haltuun myös aselupakortit, patruunat ja aseiden osat (Poliisihallitus 2018, 2–3). Väliaikainen haltuunotto on voimassa enintään kolme kuukautta ja erityisestä syystä sitä voi jatkaa kuudella kuukaudella kerrallaan. Kun haltuunotto on voimassa, asetta koskevat lupa-asiakirjat eivät ole voimassa (AmpAL 93–94 §).

2.5 Sekalaisilmoituksen kirjaaminen

Aseiden poisotosta kirjataan poliisiasian tietojärjestelmään (PATJAan) sekalaisilmoitus (S-ilmoitus) seuraavissa tapauksissa:

- Lupien peruutusharkinnassa on tarpeen suorittaa poliisitutkintaa.
- Ampuma-aseiden haltuun ottamiseksi on tarpeen suorittaa kotietsintä.
- Jos S-ilmoituksen kirjaaminen muusta erityisestä syystä on tarpeen.

S-ilmoitusta ei kirjata, jos luvan haltija pyytää luvan peruuttamista, huoltajat peruuttavat luvan antamista koskevan suostumuksen tai aseluvan haltija tai valtio peruuttaa annetun suostumuksen.

S-ilmoitusten kirjaamisen muotoseikoissa ja yksityiskohdissa, kuten tutkinnanjohtaja ja yksikkö, on laitoskohtaisia eroja, mutta ilmoituksen perustarkoituksena on toimia alustana, johon eri toimenpiteet ja päätökset voidaan kirjata. Tutkintanimikkeeksi sekalaisilmoitukseen tulee ”Ampuma-aselain mukainen tutkinta – hallussapitoluvan peruuttamiseen liittyvä tutkinta” (Poliisihallitus 2018, 3)

Poliisilla on oikeus päästä kotirauhan piiriin kuuluviin tiloihin ja suorittaa siellä välttämättömässä laajuudessa etsintä ampuma-aseen, aseosien tai patruunoiden haltuunottoa koskevan päätöksen täytäntöönpanon turvaamiseksi, jos on syytä olettaa, että henkilö ei toimita esineitä tai toimenpide on välttämätön hengen ja terveyden suojaamiseksi (PoL 2:6). Mikäli yleisjohtaja tai lupasektorin päättelemiseen oikeutettu virkamies on antanut etsintämääräyksen, kirjataan kotietsintäpäätös (KEM) S-ilmoitukseen. Takavarikkopöytäkirjaa ei tarvitse tehdä, vaan merkinnät LUHTIin ja PATJAan riittävät.

2.6 LUHTI

LUHTI on lupahallinnon tietojärjestelmä, johon kuuluu kaksi osiota; asetietojärjestelmä LUHTI-ASE sekä TURVA ja RABITA, joka koskee turvallisuusalan sekä arpajais- ja rahankeräyslupia. Asetietojärjestelmässä hallitaan ampuma-aseita, aseosia, sekä niiden hallussapito- ja hankkimislupia. Poliisin lisäksi aserekisteriä käyttävät hätäkeskus, Rajavartiolaitos, Tulli sekä maa- ja metsätalousministeriö, joskin pääosin kyselyoikeuksilla. (Hämäläinen 2021, 12.) LUHTI-järjestelmän käyttäjätukea antaa virka-aikana TUVE Valtorin HelpDesk (Poliisihallitus 2021, 14).

Poliisin näkökulmasta kaksi tärkeintä ominaisuutta tai välilehteä järjestelmässä ovat esineet ja henkilöt. Esineillä tarkoitetaan tässä yhteydessä luvanvaraisia aseita ja niiden osia, henkilöillä taas erilaisiin ampuma-aseisiin liittyvien lupien haltioita. Esineet-välilehdellä voi selvittää luvallisiin aseisiin liittyviä tietoja, kuten henkilön luvallisia aseita, aseosien omistaja- ja haltijatietoja, sekä rekisteriin merkityn aseosien säilytysosoitteen. Henkilöt-välilehdellä voi selvittää kysytyn henkilön kaikki aseisiin liittyvät luvat, mukaan lukien rinnakkaisluvut. Hätäkeskus tekee yleensä automaattisesti aserekisterikyselyn esimerkiksi antaessaan kotihälytystehtävän. Jos kyseessä on poliisin oma-aloitteinen tehtävä, esimerkiksi kotietsintä henkilön löytämiseksi, on tämä kysely tehtävä itse. Henkilöt-välilehdeltä kyselyn voi tehdä esimerkiksi henkilötunnusta käyttäen (Poliisihallitus 2021, 19).

LUHTI-järjestelmä toimii ohjelmalla, joka ei ole yhteensopiva poliisin TUVE-koneisiin asennetun internetselaimen kanssa. Tästä syystä aserekisterin käyttö tehdään Citrix Receiver -yhteydellä, mikä

löytyy TUVE-koneen oikeassa alalaidassa olevan “Näytä piilotetut kuvakkeet” -painikkeen kautta. Käyttöoikeudet järjestelmään pitää hakea PORTTI-järjestelmän kautta ja jokaisella virassa olevalla poliisimiehellä tulisi olla käyttöoikeus. Käyttäjät eivät tarvitse käyttäjätunnusta tai salasanaa kirjautumisessa, kun käyttöoikeus on saatu. (Poliisiammattikorkeakoulu.) Aina kun aseita otetaan haltuun tai takavarikoidaan, on LUHTlin hyvä käydä tekemässä merkintä aseiden nykyisestä sijainnista. Vähintään lupavalvontaan on hyvä ilmoittaa, onko suoritettu toimenpide merkitty LUHTlin vai ei.

3 AJO-OIKEUSASIAT

3.1 Lakiperusta sekä käsitteet ajo-oikeuden haltija ja ajo-oikeus

Moottorikäyttöisten ajoneuvojen kuljettamiseen vaadittavista ajokorteista sekä ajo-oikeuksista, ajokielloista ja kuljettajantutkinnoista säädetään ajokorttilaissa (AKL, 386/2011).

Ajokorttilain (386/2011) 3 §:n 1 momentin mukaan ajo-oikeuden haltijalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on voimassa oleva ajokortti tai kuljettajantutkinnon hyväksytystä suorituksesta annettu kuljettajantutkintotodistus.

Ajokorttilain (386/2011) 6 §:n 4 momentin mukaan ajo-oikeus alkaa siitä hetkestä, kun ajo-oikeuden haltija saa haltuunsa edellä mainitun voimassa olevan asiakirjan. Tämä täytyy huomioida myös, jos ajo-oikeuden haltija on esimerkiksi määrätty ajokieltoon ja hänelle ilmoitetaan sen päättymisestä. Ajo-oikeuden palautumiseksi vaaditaan ajo-oikeuden haltijalta aina käyntiä poliisiaseman lupapalvelupisteessä. Hän noutaa henkilökohtaisesti ajokorttinsa tai mikäli sitä ei olla jostain syystä saatu poliisiin haltuun, hän käy esittämässä sen tai noutamassa väliaikaisen ajokortin. (Poliisihallitus 2020, 60.)

Poliisimiehen on tärkeää tiedostaa ajo-oikeuden haltija käsitteenä, koska väliaikaiseen ajokieltoon voidaan määrätä ainoastaan ajo-oikeuden haltija. Henkilö, jolla ei koskaan ole ollut ajo-oikeutta taikka se on päättynyt, vanhentunut tai rauennut, ei ole ajo-oikeuden haltija (Poliisihallitus 2020, 17.).

3.2 Väliaikainen ajokielto

Kentällä poliisimies määrää ajo-oikeuden haltijan tarvittaessa väliaikaiseen ajokieltoon, josta säädetään ajokorttilain (386/2011) 70 §:ssä seuraavasti:

”Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin tai, jos ajokorttia ei ole vielä luovutettu, kuljettajantutkintotodistuksen haltuunsa:

1) jos on todennäköisiä syitä epäillä ajo-oikeuden haltijan syyllistyneen rikoslain 23 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:ssä tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen taikka rikoslain 44 luvun 13 §:ssä tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen;

2) jos on syytä epäillä ajo-oikeuden haltijan syyllistyneen törkeään liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tai rikoslain 23 luvun 3 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun rattijuopumusrikokseen;

3) jos on todennäköistä, että edellytykset ajokiellon määräämiselle ovat olemassa 64 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun 16 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisen ehdon rikkomisen vuoksi taikka 64 §:n 2 momentin 3–5 kohdan tai 65 §:n nojalla;

4) jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 1 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä;

5) 69 §:n 1 momentissa tarkoitetun pyynnön peruuttamisen vuoksi; taikka

6) jos on syytä epäillä ajo-oikeuden haltijaa 69 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetusta teosta.” (AKL 70 §.)

Poliisimiehen on siis tilanteen mukaan käytettävä omaa harkintaa ja ennakoitava, täyttääkö teko jonkin ajokieltorikoksen tunnusmerkistön ja että tullaanko siitä määräämään myöhemmin määräaikainen ajokielto poliisin lupahallinnon toimesta. Ajokieltorikoksista on säädetty rikoslaissa (RL, 39/1889).

Mikäli väliaikainen ajokielto määrätään henkilölle, joka ei ole ajo-oikeuden haltija, sitä ei käsitellä poliisin lupahallinnossa. Tämä johtaa siihen, että liikennerikostietojen käsittelyjärjestelmään syötetty merkintä kyseisestä ajokiellosta ei poistu. Jos kyseinen henkilö hakee myöhemmin ajokorttilupaa Liikenne- ja viestintävirasto Traficom:sta, ei sitä voida käsitellä johtuen voimassa olevasta väliaikaisesta ajokiellosta. Henkilöä yleensä pyydetään hoitamaan asia poliisin lupahallinnossa. Poliisi taas joutuu pyytämään Traficom:sta väliaikaisen ajokiellon poistoa, koska se on tässä tapauksessa tehty väärin perustein. Poliisi ei siis itse voi poistaa tuota kyseistä merkintää ja tässä tapauksessa esimerkiksi tuo ajokorttiluvan käsittely viivästyy ja asiasta aiheutuu ylimääräistä työtä sekä harmia.

3.3 Ajokieltorikoksista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä

Tässä luvussa käsitellään ajokiellon määräämiseen johtavia tekoja ja seikkoja. Rikosasiat tutkitaan ja käsitellään aina kunkin teon ohjeistuksen sekä toimintatapojen mukaisesti, esimerkiksi sakkomenettelyssä tai kirjaamalla tutkintailmoitus, ja lisäksi ajo-oikeuden haltijalle määrätään väliaikainen ajokielto hallinnollisena turvaamistoimenpiteenä.

3.3.1 Rattijuopumusrikokset

Perusmuotoisen rattijuopumuksen tunnusmerkistö täyttyy, kun moottorikäyttöisen ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettajan veren alkoholipitoisuus ajon aikana tai sen jälkeen on vähintään 0,5 promillea tai hänellä on vähintään 0,22 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa taikka hänellä on veressään huumausaineeksi luokiteltavaa ainetta tai sen aineenvaihduntatuotetta. Poikkeuksena edellä mainittujen huumausaineen tai sen aineenvaihduntatuotteen ollessa peräisin lääkkeestä, jota kuljettajalla on ollut oikeus käyttää ts. hänellä on siihen lääkärin määräämä lääkemääräys. Rattijuopumus tulee kyseeseen myös, kun edellä mainittu kuljettaja toimii huumaavan aineen tai huumaavan aineen ja alkoholin vaikutuksen alaisena siten, että hänen kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on huonontunut. (RL 23:3)

Mikäli rattijuopumuksessa kuljettajan veren alkoholipitoisuus on vähintään 1,2 promillea tai hänellä on vähintään 0,53 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa, hänen kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on tuntuvasti huonontunut taikka hän on toiminut huumaavan aineen tai huumaavan aineen ja alkoholin vaikutuksen alaisena niin, että hänen kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on tuntuvasti huonontunut sekä lisäksi teko on olosuhteet huomioon ottaen omiaan aiheuttamaan vaaraan toisen turvallisuudelle, tulee kyseeseen törkeä rattijuopumus (RL 23:4).

Poliisin kenttäpartioilla on käytössään huumausainepikatestit, joilla voidaan tunnistaa kohdehenkilön mahdollinen huumausaineiden tai huumaavien lääkeaineiden käyttö. Tällä hetkellä käytössä oleva DrugWipe 6 S -sylkiteksti tunnistaa kannabiksen, opiaatit, kokaiinin, amfetamiinit sekä metamfetamiinit ja bentsodiatsepiinit. (Securetec Detektions-Systeme AG 2019.) Kuitenkaan pelkkä huumausainepikatestin positiivinen tulos ei ole riittävä peruste väliaikaisen ajokiellon määräämiseen (Poliisihallitus 2014, 4). Huumausainepikatesti, seulonta- tai tarkkuusalkometrillä suoritettavat puhalluskokeet ovat pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 30 §:n 2 momentin mukainen henkilönkatsastukseksi luokiteltavia toimenpiteitä, mutta niiden suorittamiseksi ei tarvita pidättämiseen oikeutetun virkamiehen päätöstä (PKL 9:2).

Kohdehenkilön kieltäytyessä edellä mainituista seulontatoimenpiteistä, sen suorittamisen turvaamisen tai luotettavan koetuloksen saamisen vuoksi, voidaan hänet pelkällä poliisimiehen päätöksellä toimittaa verikokeeseen (PKL 9:2). Poliisilain (872/2011) 1 luvun 7 § velvoittaa kuitenkin poliisimestä perustelemaan suoritettavan toimenpiteen. Usein tätä kuitenkin voidaan perustella poliisilain mukaisena poliisin tehtävänä, joita muun muassa ovat rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Toimenpiteitä suoritettaessa on kuitenkin noudatettava poliisi- (872/2011) ja pakkokeinolain (806/2011) 1 lukujen mukaisia periaatteita, joista tapauksen kannalta tärkeimpiä ovat perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, suhteellisuus-, vähimmän haitan – ja hienotunteisuusperiaate. Pelkkä kohdehenkilön epäasiallinen käytös ei siis ole syy toimittaa häntä

verikokeeseen ja sinne toimittamiselle ei ole ehdotonta pakkoa, vaikka henkilö kieltäytyisikin puhaltamasta seulonta-alkometriin. Poliisimies muodostaa tilanteesta tapauskohtaisen kokonaiskuvan, jonka perusteella tekee päätöksen. (Poliisihallitus 2014, 1; PoIL 1:7.)

Poliisihallitus on ohjeistanut, että seulonta-alkometrin näyttäessä positiivista puhallustulosta, tulisi puhalluskoe toistaa noin kymmenen minuutin kuluttua mahdollisen suualkoholin poissulkemiseksi. Mikäli tulos on lähellä rangaistavuuden rajaa, on tulos mahdollisuuksien mukaan varmennettava toisella seulonta-alkometrillä. Positiivisen seulontatuloksen jälkeen kohdehenkilö toimitetaan paikalliseen terveydenhuollon yksikköön, jossa hänestä otetaan verinäyte. Verinäytteen saa ottaa ainoastaan tehtävänsä koulutettu terveydenhuollon ammattihenkilö. Poliisimies voi pyytää verinäytteen ottamisen yhteydessä lisäksi myös kliinistä päihdetutkimusta, mikäli kokee sen olevan tarpeen tapauksen näytön kannalta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi epäily alkoholin tai alkoholin ja huumausainesten sekakäytöstä johtuvasta törkeästä rattijuopumuksesta, jossa epäillyn kyky tehtävän vaatimiin suorituksiin on tuntuvasti huonontunut taikka huumausainesten käytöstä johtuvasta perusmuutoisesta rattijuopumuksesta, jossa epäillyn kyky tehtävän vaatimiin suorituksiin on huonontunut. (Poliisihallitus 2014, 3.)

Poliisimiehillä, joilla on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) oikeus harjoittaa sairaanhoitajan, kättilön tai laboratoriohoitajan ammattia ja ovat merkittynä terveydenhuollon ammattihenkilöiden rekisteriin ovat myös oikeutettuja ottamaan verinäytteen epäillyssä rattijuopumustapauksessa. Tässä tapauksessa kyseisellä poliisimiehellä täytyy olla riittävä koulutus ja kokemus sekä hänen on osoitettava muodollinen pätevyytensä terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen rekisterin otteella. Ennen toimenpiteen suorittamista poliisimiehen on kerrottava kohdehenkilölle hänen oikeudestaan ottaa verinäyte. Poliisimies ei kuitenkaan saa ottaa verinäytettä muun muassa tilanteissa, joissa kohdehenkilön pinnalliset laskimot ovat huonosti näkyvissä, paikalliset olosuhteet ovat turvallisuuden kannalta epästabiilit, kohdehenkilö kieltäytyy antamasta näytettä, kohdehenkilön sairastaessa itselleen tai poliisimiehelle riskin aiheuttavaa sairautta tai kyseessä on epäily liikennejuopumuksesta moottorittomalla ajoneuvolla. (Poliisihallitus 2013, 2–4.) Käytännössä poliisimiehet ottavat verinäytteitä äärimmäisen harvoin, lähes poikkeuksetta kohdehenkilöt toimitetaan terveydenhuollon yksikköön. Edellä mainitusta toimintamallista voisi olla hyötyä esimerkiksi paikoissa, joissa lähin terveydenhuollon yksikkö on todella pitkän ajomatkan päässä ja toimenpiteen voidaan katsoa säästävän aikaa.

Ensisijaisesti rattijuopumusrikoksesta epäilty henkilö on pyrittävä alistamaan verikokeen sijasta tarkkuusalkometrikokeeseen. Myös tarkkuusalkometrillä suoritettava uloshengitysilman alkoholipitoisuuden mittaus on henkilönkatsastus ja siinä on noudatettava pakkokeinolain (806/2011) säädöksiä. Tarkkuusalkometrikoe ei voida tehdä, mikäli on ilmeistä, ettei kohdehenkilö pysty siitä suoriutu-

maan tai hän kieltäytyy siitä. Tarkkuusalkometrikokeessa mitattavalta henkilöltä vaaditaan kaksi pitkää puhallusta, joten erittäin voimakas päihtymystila voi tuottaa haasteita kokeesta suoriutumiselle. Tarkkuusalkometrikoe ei myöskään tehdä, jos kyseinen rikoksesta epäilty henkilö on mahdollisesti käyttänyt jotain huumaavaa ainetta tai epäiltyyn rattijuopumusrikokseen liittyy mahdollinen jälkinauttimisväite. Lisäksi on huomioita terveydelliset seikat, joita voivat olla esimerkiksi jotkin keuhkojen toimintaan vaikuttavat sairaudet. (Poliisihallitus 2013, 1; Poliisihallitus 2014, 1–2.) Jälkinauttimisväitteellä tarkoitetaan tilannetta, jossa rattijuopumusrikoksesta epäilty kuljettaja kertoo nauttineensa päihteitä ajon jälkeen tarkoituksenaan välttää rikosoikeudellinen seuraamus. Tyypillinen esimerkki jälkinauttimisväitteestä on, kun poliisipartio ei tavoita kuljettajaa suoraan ajosta vaan hän ehtii esimerkiksi kotiinsa, jossa kertoo juoneensa alkoholia vasta ajon jälkeen. (Kilpeläinen 2015, 8.) Tarkkuusalkometrimittauksesta syntyy mittauspöytäkirja, joka liitetään tapauksesta laadittavaan esitutkimuspöytäkirjaan ja se toimii myöhemmin kirjallisena näyttönä rikosasiaa käsiteltäessä (Poliisihallitus 2014, 2).

Tieliikennelain (TLL, 729/2018) 183 §:ssä on säädetty siten, että moottorikäyttöisen ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettajan ajo voidaan poliisi-, rajavartio- tai tullimiehen toimesta kieltää ja estää tilanteissa, joissa hänen on havaittu nauttineen alkoholia, mutta seulonta-alkometrin tulos jää alle rikosoikeudellisen rangaistavuuden. Tämä tulee kyseeseen silloin, kun päihtymys selvästi vaikuttaa kuljettajan ajokykyyn. (TLL 183 §.) Tällöin poliisimiehen toimivalta perustuu poliisilain (872/2011) 1 luvun 11 §:ssä säädettyyn käskyvaltaan eli oikeuteen yksittäistapauksissa antaa jokaista velvoittavia tarpeellisia käskyjä ja kieltoja. Käskyä tai kieltoa noudattamattoman henkilön voidaan katsoa syyllistyneen niskoitteluun poliisia vastaan, joka myös on rikoslain (39/1889) 16 luvun 4 §:n mukaan rangaistava teko. (Poliisihallitus 2020, 1–2.) Edellä kuvatun toiminnan perusteella ei kuitenkaan voida määrätä väliaikaista ajokieltoa, mikäli se ei täytä rattijuopumuksen tunnusmerkistöä ja kuljettajan ajo-oikeus on voimassa.

Rikoslain (39/1889) 23 luvun 3 §:n perusmuotoinen alkoholirattijuopumusrikos voidaan käsitellä suoraan sakkomenettelyssä, mikäli tapaus on yksinkertainen ja selvä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että siinä ei saa olla vaikeita oikeudellisia tulkintakysymyksiä, teon on oltava yksiselitteinen ja rikos helposti näytetty toteen. Tapauksessa ei myöskään saa olla esitutkintaviranomaiselle koituneita todistelukustannuksia pois lukien normaalien resurssien käytöstä koituneet kulut. Rattijuopumustutkimuksessa tyypillinen kulu on verinäytteen ottamisesta aiheutunut kustannus. Tämän takia sakkomenettelyyn kelpaa ainoastaan tarkkuusalkometrillä todettu tutkimustulos. Sakkomenettely edellyttää rikoksesta epäillyn suostumusta, joka on varmistettava ennen asian käsittelyä hänen päihtymystilansa huomioiden. Suostumuksen saatuaan poliisi laatii asiasta sakkovaatimuksen, joka menee syyttäjälle vahvistettavaksi ja lopputuloksena on rangaistusmääräys. Lisäksi täytyy huomioida tekijän aiempi

rattijuopumushistoria. Mikäli hänelle on viimeisen vuoden aikana määrätty vähintään kolme rangaistusmääräystä tai hänet on vähintään kolme kertaa tuomittu rattijuopumusrikoksesta, asiaa ei saa käsitellä sakkomenettelyssä. (Poliisihallitus 2019, 125–128.)

3.3.2 Alkolukolla valvottu ajo-oikeus

Kun ajo-oikeuden haltija on syylistynyt rattijuopumusrikokseen, ajokorttilain (386/2011) 67 a § velvoittaa poliisia määräämään tekoon syylistyneelle tai rikoksesta epäillylle alkolukolla valvotun ajo-oikeuden hänen sitä pyytäessä ja ehtojen täytyessä. Hänellä täytyy olla vakituinen asuinpaikka Suomessa eikä hän saa olla muusta syystä ajokiellossa. Valvottua ajo-oikeutta voidaan pyytää, vaikka rikosasian käsittely olisi kesken. Valvotussa ajo-oikeudessa valvottava henkilö asennuttaa käyttämänsä ajoneuvoon omakustanteisesti Liikenne- ja viestintävirasto Traficom:n hyväksymän alkolukolaitteen, joka vaatii puhalluksen autoa käynnistäessä sekä satunnaisesti myös ajon aikana. Alkolukko estää auton käynnistämisen, mikäli puhalluksen alkoholipitoisuus on yli 0,1 milligrammaa litrassa uloshengitysilmaa. Lisäksi valvottava käy terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa keskustelun liittyen päihteiden käyttöön ja toimittaa siitä saamansa todistuksen poliisille. Tämän jälkeen alkolukollinen ajoneuvo täytyy muutoskatsastaa ja valvottavan tilata uusi erityisehdolla 69 (111) oleva ajokortti. Kyseinen ajokortti oikeuttaa ajamaan alkolukolla varustettuja ajoneuvoja. (AKL 67 a §; Liikenne- ja viestintävirasto Traficom 2020.)

Koeajan aikana poliisin täytyy perua alkolukolla valvottu ajo-oikeus, mikäli valvottava henkilö sitä itse pyytää tai hän laiminlyö valvontaa kuljettamalla ilman hyväksyttävää pakkotilaan verrattavissa olevaa syytä alkolukotonta ajoneuvoa taikka manipuloi alkolukkoa alkolukkolain (ALL, 730/2016) vastaisesti. Lisäksi noudatetaan tarvittaessa myös yleisiä väli- ja määräaikaisten ajokieltojen edellytyksiä. Tällöin poliisi määrää ehdollisen ajokiellon kokonaisuudessaan täytäntöön pantavaksi. Mikäli poliisipartio havaitsee liikennevalvonnan tai muun toiminnan yhteydessä alkolukkoon kohdistunutta vilppiä, voidaan kuljettajalle määrätä väliaikainen ajokielto ja viedä asia poliisin lupahallinnon ratkaistavaksi. Alkolukkoa käytettäessä täytyy ajossa mukana olla kyseisen laitteen asennus- ja kalibrointitodistus. Asiakirjojen uupuessa kyseessä on alkolukkorikkomus, samoin kuin manipulointitapauksissa. Ennen lopullista valvotun ajo-oikeuden peruuttamista ja ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanoa henkilölle täytyy antaa mahdollisuus tulla kuulluksi hallintolain (HL, 434/2003) mukaisesti. (AKL 69 §; Poliisihallitus 2020, 51–53.)

Koska valvotulla on oikeus ajaa vain alkolukolla varustettua ajoneuvoa, kuljettaessaan alkolukotonta ajoneuvoa hän syylistyy rikoslaissa (39/1889) säädettyyn kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta. Valvotun ajo-oikeuden määräajan päätyttyä saadakse normaali ajo-oikeus takaisin, täytyy valvottavan noutaa poliisilta hänen alkuperäinen ajokorttinsa. Muutoin kuljettaessaan alkolukotonta saman

ajoneuvoluokan ajoneuvoa, kyseeseen tulee ajokorttiin liitetyn ehdon rikkominen, joka on ajokortti-rikkomus. Eri ajoneuvoluokan kohdalla kyse on kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudesta. (Poliisihallitus 2020, 52.)

3.3.3 Vaarallisten aineiden kuljetusrikokset

Vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta on säädetty rikoslain (39/1889) 44 luvun 13 §:ssä seuraavasti:

”Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) tai sen nojalla annetun säännöksen tai yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti lähettää, antaa lastiksi, laivaa, kuljettaa, ajaa, kuormaa, lastaa, purkaa, käsittelee, pitää matkatavarana tai tilapäisesti säilyttää vaarallista ainetta siten, että menettely on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle taikka siitä on vaaraa toisen omaisuudelle, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava.” (RL 44:13)

Tyypillisimpiä esimerkkejä vaarallisten aineiden kuljetukseen lienevät käytettävän kaluston, kuormauksen ja henkilöstön erilaiset puutteet sekä laiminlyönnit, kuten vuodot, epäasiallinen kuljetustapa, kuormausta koskevat laiminlyönnit, kuljetus ilman suurlipukkeita ja merkintöjä tai puutteet vaadittavissa asiakirjoissa. Rikkomukset ovat jaettu kolmeen vaaraluokkaan, joissa ensimmäisessä ovat kaikista vakavimmat suurta kuoleman-, loukkaantumisen- ja ympäristövahingonvaaraa aiheuttavat teot. Vaaraluokat ja tarkemmat tiedot ovat nähtävillä poliisin operatiivisessa lomakesovelluksessa (POLOssa).

3.3.4 Liikenneturvallisuuden vaarantamiset sekä vakava piittaamattomuus

Rikoslain (39/1889) 23 luvun 1 §:n mukaan liikenneturvallisuuden vaarantamiseen tieliikenteessä syyllistyy tienkäyttäjä, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tieliikennelakia (729/2018) tai ajoneuvolakia (ANL, 82/2021) taikka niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tavalla, joka on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen turvallisuudelle (RL 23:1.1). Liikenneturvallisuuden vaarantaminen voidaan katsoa törkeäksi silloin, kun moottorikäyttöisen ajoneuvon tai raitiovaunun kuljettaja tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta ylittää huomattavasti sallitun enimmäisnopeuden, ryhtyy

ohittamaan näkyvyyden ollessa turvalliseen ohitukseen riittämätön taikka ohituksen ollessa muutoin kielletty, laiminlyö liikenneturvallisuuden vaatiman pysähtymis- tai väistämisvelvollisuuden, taikka muulla näihin rinnastettavalla tavalla rikkoo liikennesääntöjä siten, että rikos on omiaan aiheuttamaan vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle (RL 23:2).

Syy epäillä törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta on yksistään edellytys väliaikaisen ajokiellon määräämiselle (AKL 70 §). Enimmäisnopeuden ylityksen voidaan katsoa olevan huomattava, kun nopeudenylitystä on vähintään 48 kilometriä tunnissa nopeusrajoituksen ollessa alle 60 kilometriä tunnissa ja vähintään 51 kilometriä tunnissa nopeusrajoituksen ollessa yli 60 kilometriä tunnissa (Poliisihallitus 2019, 1–2). Ajokorttilain (386/2011) 64 §:n mukaan poliisiin on määrättävä ajo-oikeuden haltija ajokieltoon myös, mikäli hänen on todettu syyllistyneen perusmuotoiseen liikenneturvallisuuden vaarantamiseen ja teko osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan. Esimerkkejä vakavasta piittaamattomuudesta voivat olla liikennesääntöjen mukaisen väistämisvelvollisuuden noudattamatta jättäminen, ohituskiellon rikkominen tai talviaikaan valitettavana ilmiönä oleva snow-drifting eli luistattelu. Se on siis teko tai tekoja, jotka luovat vaaraa muiden tienkäyttäjien turvallisuudelle. Päiväsakkoina mitattuna vakavaa piittaamattomuutta ilmentävä teko on yleensä yli 20 NPS (normaalipäiväsakkoa), mutta sitä arvioidaan tapauskohtaisesti mm. tapahtumapaikka ja -olosuhteet huomioiden. Myös tekijän asenne vaikuttaa ja se onko kyse tahallisuudesta vai törkeästä huolimattomuudesta. Liikenneturvallisuuden vaarantaminen on kriminalisointi, joka nimensä mukaan suojaa liikenneturvallisuutta. Piittaamattomuudella tarkoitetaan menettelyä, jossa tekijä ei välitä toisten sekä yhteiskunnan oikeudellisista intresseistä ja tällainen suhtautuminen on johdonmukaista. Yleensä piittaamattomuudella tavoitellaan jotain, joten se kuvastaa tekijän tietoisuutta sekä teon tahallisuutta. Kyse voi olla myös välinpitämättömyydestä johtuvasta huolimattomuudesta. Vakavan piittaamattomuuden arvioinnissa täytyy huomioida myös, että se on alkujaan tarkoitettu käytettäväksi tekoihin, jotka ovat liikenneturvallisuuden vaarantamisen ääripäätä, mutta eivät vielä täytä sen törkeän tekomuodon tunnusmerkistöä. (HE 8/1990 vp, 8; Itä-Suomen poliisilaitos 2023; Poliisihallitus 2019, 191.)

Koska perusmuotoisessa liikenneturvallisuuden vaarantamisessa rangaistuksena on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta, voidaan se käsitellä sakkomenettelyssä esimerkiksi liikennepysäytyksen yhteydessä, ottaen huomioon rikoksesta epäillyn samankaltaisten tekojen historia edeltävän vuoden aikana (RL 23:1; Laki sakon ja rikesakon määräämisestä 754/2010, SML 1 §). Kun teossa mukana on vakava piittaamattomuus, käsitellään sen seurauksena määrättävä väliaikainen ajokielto omana asianaan ja ajokieltoon määrätyn henkilön ajokortti otetaan poliisin haltuun mahdollisuuksien mukaan (AKL 70 §). Törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta kirjataan tutkintailmoitus, joka päättyy sitten tutkintaryhmään tutkittavaksi kunkin poliisiyksikön käytäntöjen mukaisesti.

Liikenneturvallisuuden vaarantamisena ja vakavana piittaamattomuutena pidetään myös tekoa, jossa moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettaja on häirinnyt käsittelemällä tai ulkoisella apuvälineellä tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamisen valvontaan tarkoitettua laitetta sillä seurauksella, että se tuottaa virheellistä tietoa hänen ajo- ja lepoajoistaan (AKL 64 §). Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi raskaissa ajoneuvoissa olevien ajopiirtureiden manipulointia. Ajopiirturi on kuoma- ja linja-autoissa käytettävä analoginen tai digitaalinen laite, jolla valvotaan lain mukaisia kuljettajien ajo-, työ- ja lepoaikoja. Niiden käyttö on ollut Suomessa pakollista vuodesta 1978 lähtien ja paperisia piirturikiekkoja käyttävät analogiset piirturit korvattiin digitaalisilla ajopiirtureilla 1.5.2006 jälkeen ensirekisteröityihin ajoneuvoihin. (Lämsä 2019, 5.) Manipuloinnilla kuljettaja tai kuljetusyritys usein tavoittelee jonkinlaista etua tai taloudellista hyötyä liikenneturvallisuuden kustannuksella. Manipuloinnin voidaan usein katsoa olevan tietoisista toimintaa ja näin ollen se osoittaa vakavaa piittaamattomuutta liikenneturvallisuutta kohtaan sen riskien takia.

3.3.5 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta

”Joka kuljettaa, ohjailee tai ohjaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa, raitiovaunua, junaa, alusta tai ilma-alusta ajo-oikeudetta tai ilman vaadittavaa pätevyyttä osoittavaa lupakirjaa, on tuomittava kulkuneuvon kuljettamisesta oikeudetta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi” (RL 23:10).

Myös kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta voidaan käsitellä sakkomenettelyssä, sillä siitä säädetty enimmäisrangaistus on sakkoa tai enintään kuusi kuukautta vankeutta (RL 23:10). Tyypillinen kenttäpartiolle vastaantuleva tunnusmerkistön mukainen tapaus on, kun se tavoittaa liikenteestä ajoneuvon, jota kuljettaa henkilö, jolla ei ole koskaan ajokorttia ollutkaan tai kyseinen henkilö on jonkin aiemman rikoksen tai rikkomuksen takia ajokiellossa.

Teko käsitellään edellytysten täytyessä sakolla. Tässä huomioitavaa ovat tekijän suostumus ja aiemmat vastaavat rikkomukset viimeisimmän vuoden aikana. Jos vastaavia tekoja vuoden aikana on enemmän kuin kuusi kappaletta, asiaa ei voida käsitellä sakkomenettelyssä vaan kirjataan asiasta tutkintailmoitus ja se etenee esitutkintaan. Sakkomenettelyssä päiväsakkojen lukumäärä on 20 NPS (liukuma 14–40), kun henkilö kuljettaa yleisellä tiellä moottorikäyttöistä ajoneuvoa ilman siihen vaadittavaa ajo-oikeutta ja 30 NPS (liukuma 20–50), kun hän tekee sen voimassa olevan ajokiellon aikana. Lisäksi rangaistusta korotetaan neljällä päiväsakolla viimeisen vuoden aikana ollutta kertaa kohden. (Poliisihallitus 2019, 61.)

Mikäli kyseiseen tekoon syyllistynyt henkilö on ajo-oikeuden haltija, määrää kenttäpartio hänelle väliaikaisen ajokiellon. Uusi väliaikainen ajokiello määrätään myös siinä tapauksessa, vaikka kyseinen

henkilö olisi parasta aikaa ajokiellossa. Jos hänellä ei ole ajokorttia koskaan ollutkaan, hän ei silloin ole ajo-oikeuden haltija ja väliaikaista ajokieltoa ei voida määrätä.

3.4 Terveydentilasta johtuva ajokyvyn heikentyminen

”Ajoneuvoa ei saa ajaa se, jolta sairauden, vian, vamman, väsymyksen tai päihtymyksen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttuu siihen tarvittavat edellytykset” (TLL 17 §).

Liikenteen terveysvaatimuksista puhuttaessa moni mieltää sen liittyvän ikääntyneisiin kuljettajiin. Iän mukana usein tulee haasteita liittyen esimerkiksi havainnointiin ja motorisiin taitoihin, mutta tietyt sairaudet voivat tuottaa haasteita myös iästä riippumatta. Tällaisia keskeisiä ajoterveyteen vaikuttavia tekijöitä ovat esimerkiksi neurologiset sairaudet (dementia, epilepsia, aivoverenkierron häiriöt, migreeni ym.), päihderiippuvuus, vireystilaan vaikuttavat lääkkeet ja sairaudet (esim. voimakas kipulääkitys), psykiatriset sairaudet (skitsofrenia, bipolaarinen mielialahäiriö, masennus ym.), ADHD, diabetes sekä äkilliset sydänsairaudet (Ojala 2015, 6). Ajoterveyteen vaikuttavat seikat ja siihen liittyvät epäilyt voivat tulla poliisin tietoon esimerkiksi poliisipartion omien havaintojen kautta normaalin partioinnin tai liikenteenvalvonnan yhteydessä, hätäkeskuksen antamana hälytystehtävänä muiden tienkäyttäjien ilmoittamana poikkeavasta ajotavasta taikka ajovirheistä tai tapahtuneen liikenneonnettomuuden yhteydessä. Riittämättömän ajoterveyden omaava henkilö voi pahimmillaan olla vähintään yhtä vaarallinen riski liikenteessä kuin vaikkapa päihtynyt ja usein kyseinen kuljettaja ei sitä itse edes tiedosta. Täten myös terveydentilasta johtuviin ongelmiin tulee suhtautua riittävällä vakavuudella.

Ajokorttilain (386/2011) 70 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin haltuunsa, jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 1 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä. Terveydentilan selvittämällä tarkoitetaan poliisin määräämää määrääjässä toimitettavaa lääkärin- tai erikoislääkärinlausuntoa terveysvaatimusten täyttymisestä taikka todistusta ajonäytteestä tai uudesta ajokokeesta. Sama koskee myös näkökyvyn osalta asetettuja vaatimuksia. Lausunnon näkökyvystä antaa lääkäri tai optikko. (AKL 70 §; 20 §.) Mikäli kenttäpartiolla herää huoli kuljettajan terveydellisestä ajokyvystä, voidaan myös tällöin turvaamistoimenpiteenä määrätä välittömästi alkava väliaikainen ajokielto. Ajokielto kirjataan ja annetaan tiedoksi normaaliin tapaan, otetaan ajokortti poliisin haltuun mahdollisuuksien mukaan, jonka lisäksi kirjataan S-ilmoitus PATJAan. Ajon ei siis välttämättä tarvitse olla aiheuttanut vaaraa, vaan havainnointi ja epäily, ettei kaikki ole kunnossa riittää. Tapauksen käsittelee kuljettajan asuinpaikkakunnan poliisin lupahallinto. Kuljettajaa voidaan ohjeistaa kertoen, että hänen asuinpaikkakunnan poliisista ollaan yhteydessä tuonnempana ja asian käsittely jatkuu heidän

kanssaan. Koska toimenpiteistä päättävä ja päätöksiä tekevä taho ei ole ollut tapahtumapaikalla, olisi partion kirjattava mahdollisimman tarkka kuvaus tapahtuneesta havaintoineen.

Myös lääkäri voi määrätä potilaalleen ajokiellon, joko tilapäisen tai toistaiseksi voimassa olevan. Se ei kuitenkaan ole yhtenevä poliisin määräämän ajokorttilakiin (386/2011) pohjautuvan väliaikaisen ajokiellon kanssa. Tilapäinen ajokielto tehdään, kun lääkäri katsoo, etteivät ajoterveysvaatimukset täyty juuri sillä hetkellä, mutta ennalta arvioiden ajokyvyttömyys ei ole pitkäkestoista. Syitä tilapäiselle ajokiellolle voivat olla esimerkiksi silmä- tai sydänsairaudet, epilepsia-kohtaus, leikkaushoidon jälkeinen toipuminen tai uniapnean seuranta. Lääkäri ei tiedota antamastaan tilapäisestä ajokiellosta poliisille, vaan siitä kerrotaan potilaalle suullisesti sekä kirjallisesti ja se kirjataan potilastietojärjestelmään. Tarvittaessa asiasta voidaan kertoa myös potilaan lähiomaiselle. Ajokyvyttömyyden ollessa ennalta arvioiden pitkäkestoista, vähintään kuusi kuukautta kestävää, lääkäri antaa potilaalleen toistaiseksi voimassa olevan ajokiellon ja tällöin hänellä on myös velvollisuus ilmoittaa siitä salassapitovelvollisuuden estämättä poliisille. (Liikenne- ja turvallisuusvirasto Traficom 2019, 11–12; Ojala 2015.) Tässäkään tapauksessa lääkäri ei tee ajokorttilain (386/2011) mukaista ajokieltopäätöstä, vaan sen tekee poliisi. Poliisille ei tule tietoa, millaisesta terveyshaitasta tarkalleen on kysymys, vaan ainoastaan tieto, etteivät kyseisen potilaan ajoterveysvaatimukset täyty. Ajo-oikeus voidaan palauttaa, kun henkilö toimittaa poliisille lääkärinlausunnon, jossa todetaan ajoterveysvaatimusten täyttyvän.

Pelkkää lääkärin määräämää ajokieltoa rikkova kuljettaja ei syyllisty rikoslain (39/1889) 23 luvun 10 §:ssä säädettyyn kulkuneuvon kuljettamiseen oikeudetta. Tieliikennelain (729/2011) 17 §:ssä on säädetty, että ajoneuvoa ei saa ajaa se, jolta sairauden, vian, vamman, väsymyksen tai päihtymyksen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttuu siihen tarvittavat edellytykset, joten kyseeseen voi tulla liikenneturvallisuuden vaarantaminen (TLL 17 §; RL 23:1).

3.5 Ajokiellon määrääminen käytännössä

Kentällä poliisipartio määrää väliaikaisen ajokiellon, joka laitetaan alkamaan teon laadusta ja olosuhteista riippuen joko välittömästi tai sovitusti jonakin hieman myöhempänä ajankohtana. Myöhemmällä ajankohdalla tarkoitetaan esimerkiksi mahdollisuutta ajokiellon saaneelle kuljettajalle ajaa auto kotipihaansa tai muualle sovittuun määränpäähän. Voi olla kohtuutonta jättää ajokiellon saanut kuljettaja autoineen esimerkiksi maantien varteen keskellä yötä. Toki rattijuopumustapauksissa tai mikäli autossa matkustaa ajokieltoon määrätyn kuljettajan lisäksi selvinpäin oleva ajo-oikeuden omaava ajaja jatkamaan suostuva henkilö, usein saatetaan laittaa ajokielto alkavaksi välittömästi siihen johtaneen tapahtuman jälkeen. Poliisipartio ottaa ajokiellon saaneen henkilön ajokortin hal-

tuunsa ja toimittaa sen sekä tiedon väliaikaisen ajokiellon määräämisestä ajokiellon saaneen henkilön asuinpaikkakunnan poliisin lupahallintoon. Lopullisen eli määräaikaisen ajokiellon tekee pääsääntöisesti ajokiellon saaneen henkilön asuinpaikkakunnan poliisiaseman lupavalvontaviranomainen.

Ajokieltoasiat käsitellään hallintolain (434/2003) päätöksentekomenettelyn mukaisesti, joten päätöstä koskevalle henkilölle, tässä tapauksessa ajokieltoon määrätylle, täytyy antaa mahdollisuus tulla kuulluksi kohtuulliseen määräaikaan mennessä ja lausua oma näkemyksensä asiasta sekä ajo-oikeutensa tarpeesta. Kohtuullisena määräaikana voidaan pitää kahdesta kolmeen viikkoa väliaikaisen ajokiellon tiedoksiannosta ja lausuma tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisesti asiaa käsittelevälle viranomaiselle. Poikkeustapauksissa, kuten vammasta tai sairaudesta johtuen, lausuma voidaan vastaanottaa myös suullisesti, josta hän on velvollinen ottamaan yhteyttä kyseiseen asiaa käsittelevään yksikköön sopiaukseen menettelystä. 15–17-vuotiaiden vajaanvaltaisten kuljettajien kohdalla ei tulisi soveltaa kirjallista menettelyä, vaan he huoltajineen kutsutaan erilliseen käsittelytilaisuuteen, jonka tarkoituksena on laaja-alainen puhuttelu ajokäyttytymiseen ja sen seurauksiin liittyen. Suullista kuulemistä sovelletaan ensisijaisesti myös uusien kuljettajien kohdalla, joille ajo-oikeus on myönnetty alle kaksi vuotta aiemmin. Poliisipartion kuuluu ohjeistaa asiassa ajokiellon määräämisen yhteydessä ja antaa ajokieltopäätös sekä oikaisuvaatimusmenettelyn ohje kirjallisena. Mikäli tietoa oikeudesta tulla kuulluksi ei anneta, joutuu asiaa käsittelevä lupaviranomainen lähettämään henkilölle kirjallisen selvityspyynnön ennen päätöksentekoa. Tämä luonnollisesti hidastaa prosessin kulkua tarpeettomasti ja joissain tilanteissa kuultavaa henkilöä voi olla hankala tavoittaa. (Poliisihallitus 2020, 4–7.) Mikäli ajokieltoon määrätty henkilö ei ohjeistuksesta huolimatta halua omaa selvitystä asiasta antaa, voidaan se ratkaista hallintolain (434/2003) 34 §:n perusteella.

Määrättyään väliaikaisen ajokiellon, tulee poliisimiehen syöttää siitä tieto Liikenne- ja viestintävirasto Traficom:n ylläpitämään liikennerekostietojen käsittelyjärjestelmään POLLiin.

3.6 Ulkomailla annetun ajokortin haltijan määrääminen ajokieltoon

Ajokorttilain (386/2011) perusteella tehtyjä ajokieltoja sekä niistä tehtäviä rekisterimerkintöjä sovelletaan yhtä lailla myös ulkomaalaisten kuljettajien ja ajo-oikeuden haltijoiden kohdalla. Mikäli kyseinen henkilö ei asu vakituisesti Suomessa ja hänen ajokorttinsa otetaan poliisin haltuun, on se kuitenkin pyynnöstä annettava takaisin haltijalleen hänen poistuessaan maasta, vaikka ajokielto olisikin voimassa. Ajokielto Suomessa kuitenkin jatkuu normaaliin tapaan sen määräaikaan saakka. Kansainväliseen ajokorttiin voidaan myös sitä haltuun ottamatta merkitä, ettei se ole voimassa Suomessa. Euroopan unionin tai Euroopan talousalueen jäsenvaltioissa myönnetyn ajo-oikeuden haltijan ajokortti on lähetettävä sen myöntäneelle viranomaiselle, mikäli hänet on määrätty toistaiseksi

voimassa olevaan ajokieltoon, hänellä ei ole vakituista asuinpaikkaa Suomessa ja perusteltua syytä toisintoimimiselle ei ole. (AKL 73 a §.) Kenttäpartion kannattaa myös dokumentoida ulkomaalainen ajokortti valokuvaamalla se molemmin puolin.

Lisäksi ulkomailla asuva moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettaja määrätään ajokieltoon rattijuopumuksesta, törkeästä rattijuopumuksesta, törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta ja vaarallisten aineiden kuljetusrikoksesta, vaikka hän ei olisi ajo-oikeuden haltija (Poliisihallitus 2020, 10).

3.7 Määräaikainen ajokielto

Kuten jo aiemmin on tullut todettua ja ajokorttilain (386/2011) 72 §:n on säädetty, määrää kenttäpartio väliaikaisen ajokiellon ja määräaikaisesta ajokiellosta vastaa lähtökohtaisesti ajokieltoon määrätyn henkilön asuinpaikkakunnan poliisi. Poikkeuksellisesti asia voidaan käsitellä myös muulla poliisilaitoksella sen ollessa tarkoituksenmukaista (Poliisihallitus 2020, 5). Määräaikainen ajokielto voidaan määrätä siinä vaiheessa, kun tuomioistuin on antanut tuomion tai syyttäjä vahvistanut sakon.

Kun poliisi määrää ajokiellon ja ottaa ajokortin haltuunsa, yleensä ajokieltoon määrättyä henkilöä kiinnostaa, kuinka pitkä ajokielto on tulossa. Kenttäpartion ei kannata arvailla eikä missään tapauksessa luvata mitään ajokiellon keston suhteen, koska ajokiellon pituuteen vaikuttaa niin moni asia. Ajokorttilain (386/2011) 66 §:ssä ajokiellon vähimmäispituudeksi rattijuopumuksessa tai vaarallisten aineiden kuljetusrikokseen syyllistyneelle on säädetty vähintään yksi kuukausi ja törkeään rattijuopumukseen syyllistyneelle vähintään kolme kuukautta, lisäksi uusintarikoksista on säädetty pidemmät ajokiellot (AKL 66 §).

Määräaikaisen ajokiellon pituutta määrättäessä huomioidaan sen vaikutus ajokieltoon määrätyn henkilön toimeentuloon ja välttämättömään liikkumiseen (AKL 66 §). Ajokiellolla on vaikutusta toimeentuloon esimerkiksi silloin, kun työtehtävät edellyttävät voimassa olevaa ajo-oikeutta eikä työnantajalla ole tarjota työtehtäväksi korvaavaa vaihtoehtoa tai työpaikalle pääseminen aiheuttaa kohtuuttomia haasteita. Välttämättömällä liikkumisella tarkoitetaan esimerkiksi elinolosuhteista johtuvia pitkiä asiointimatkoja tilanteissa, joissa muuta vaihtoehtoa kulkemiselle ei ole. Myös perheenjäsenten liikkumistarve huomioidaan, kun kyse on vaikkapa sairaanhoidon piiriin, päivähoitoon, kouluun tai muuhun rinnastettavaan paikkaan pääsystä. (Poliisihallitus 2020, 13–14.) Lisäksi esimerkiksi törkeän liikenneturvallisuuden vaarantamisen ollessa osana isompaa syyksiluettavaa rikoskokonaisuutta, joudutaan arvioimaan nimenomaan tuon kyseisen teon osuutta suhteessa tuomittuun kokonaisrangaistukseen ja sen kautta määrättävän ajokiellon pituutta. Täten ajokiellon pituuteen vaikuttavat muun muassa käytetty ajonopeus, muun liikenteen määrä, tekopaikka ja -aika, ajettu matka ja aiheutetut vaa-

ratilanteet. (Poliisihallitus 2020, 40–41.) On tärkeää, että poliisipartio kirjaa ylös mahdollisimman paljon olennaista tietoa tapaukseen ja sen olosuhteisiin liittyen, koska esimerkiksi edellä lueteltuja asioita saatetaan joutua arvioimaan partion kirjausten perusteella. Ajokiellon käsittelyprosessi on siis varsin yksilöllinen ja sen lopputulos on monen tekijän summa, joten myös tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että kenttäpartio neuvoo antamaan asianmukaisen selvityksen ajo-oikeuden tarpeesta.

Kuljettajan osoittaessa toistuvaa piittaamattomuutta ajokieltorikoksissa, ei ajokiellon pituutta lyhennetä. Myöskään ammattikuljettajan status tai suuri ajokilometrien kertymä ei ole kelvollinen peruste. Ankaroitamisperusteena voidaan käyttää aiempien tekojen ja rikkomusten määrää, huomioiden myös liikennevirhemaksut ja päiväsakkojen lukumäärät. (Poliisihallitus 2020, 14.)

Mikäli kyseessä on kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta tai liikennejuopumus moottorikäyttöisellä ajoneuvolla ulkomailla ja ajo-oikeus on edellä mainitun tavoin perustellusti ajo-oikeuden haltijalle välttämätön eikä hän osoita teollaan piittaamattomuutta tieliikenteen sääntöjä kohtaan, voidaan hänelle antaa määräaikaisen ajokiellon sijasta varoitus. Sama pätee myös liikenneturvallisuuden vaarantamisen ja vakavan piittaamattomuuden kanssa, mutta tällöin varoituksen käytölle ajokiellon sijaan tarvitaan erityisen painavia syitä. Varoituksen käyttöön sisältyy teon mukaan vuoden tai kahden seuranta-aika, jonka aikana uuteen tekoon syyllistyminen johtaa ajokieltoon määräämiseen. (AKL 73 §.)

”Ajokiellon tai väliaikaisen ajokiellon päättymisen jälkeen ajo-oikeus alkaa uudelleen, kun poliisi palauttaa ajokortin haltijalleen tai antaa hänelle väliaikaisen ajokortin” (AKL 6 § 4 mom.).

4 YHTEENVETO JA POHDINTA

Saimme ajatuksen tämän opinnäytetyön aiheesta työharjoittelujaksomme aikana erään lupahallinnossa työskentelevän henkilön kautta. Aihe tuntui mielenkiintoiselta ja julkaistuja opinnäytetöitä tarkastelemalla selvisi, ettei kyseisestä aiheesta ole tehty juurikaan tutkimusta Poliisiammattikorkeakoulussa. Lähdimme jalostamaan työtä puhumalla harjoittelupaikkojen lupavalvonnasta vastaavien henkilöiden kanssa, joilta saimme näkemyksiä työn tekemiseen ja ajantasaista kuvaa siitä, miten asiat nykyisellään hoidetaan. Keskusteluissa kävi pian ilmi, että informointi lupavalvonnan suuntaan kentältä toimii hyvällä tasolla ja asianmukaiset toimenpiteet suoritetaan korkealla prosentilla. Samalla saimme hyviä vinkkejä ja ohjeita, millainen työ voisi luonteeltaan olla ja mitä asioita siinä olisi hyvä ottaa huomioon.

Työn oli tarkoitus alkuvaiheessa käsitellä kaikkia lupahallinnon osa-alueita mutta ymmärsimme pian, että työstä tulisi siinä muodossa aivan liian pitkä. Ensimmäisen karsinnan jälkeen jäljelle jäivät ampuma-aselupia, ajo-oikeutta, järjestyksenvalvontaa ja ulkomaalaisia koskevat asiat, koska arvioimme niitä sivuavien tehtävien olevan valvonta- ja hälytystoiminnassa yleisimpiä. Työ näytti edelleen venyvän liian pitkäksi ammattikorkeakoulutasolla, joten lopulta päädyimme käsittelemään vain ampuma-aselupia ja ajo-oikeutta. Vastaavanlaisen muistion tekeminen esimerkiksi ulkomaalaisia tai yksityistä turvallisuusalaa koskevista asioista voisi olla hyvä opinnäytetyönaihe tuleville opiskelijoille.

Aiheen lopullisen rajauksen jälkeen jaoimme kirjoittamisprosessin kahteen osaan, toinen perehtyi ampuma-aseita koskeviin asioihin ja toinen ajo-oikeusasioihin. Erillään laaditut tekstit koottiin lopulta yhteen jaetun tiedoston kautta. Johdanto, yhteenveto ja produkti kirjoitettiin yhteistyössä joko etänä tai samassa tilassa kirjoittaen. Kirjoittamisprosessi itsessään sujui nopeasti aiheen rajaamisen jälkeen, mutta työn raakaversiosta on myös karsittu runsaasti tekstiä pois, koska työ alkoi nopeasti laajentumaan liikaa epäoleellisiin suuntiin. Lähteet työhön löytyivät helposti joko sähköisessä muodossa tai Poliisiammattikorkeakoulun kirjastosta. Toiminnallisen opinnäytetyön luonteesta johtuen kirjallisuuslähteitä ei työssä juurikaan käytetty menetelmäkirjallisuutta lukuun ottamatta. Samasta syystä työn tekstiosio pyrittiin pitämään suhteellisen lyhyenä, koska produkti oli työn varsinainen päämäärä. Rajaamisessa ja työn luonteen laatimisessa saimme ohjeistusta ohjaajiltamme ja muulta seminaariryhmältä, niin seminaarien aikana kuin viestien välityksellä.

Työn luonne haki muotoaan vielä kirjoittamisprosessin alussa. Pohdimme pelkän perinteisen tutkimuksen ja analyysin tekemistä, mutta työ tuntui jäävän siinä muodossa liian yksinkertaiseksi. Koska lähteenä on pääasiassa lakitekstiä ja Poliisihallituksen ohjeita, eikä juurikaan kirjallisuutta, työ olisi ollut käytännössä vain noiden tekstien referoimista ja toimenpiteiden auki selittämistä. Päädyimme muuttamaan opinnäytetyön toiminnalliseen muotoon, jotta siitä saataisiin käytännöllisempi. Toimin-

nallisen työnkään laatu ei aluksi ollut selvä vaan pohdimme esimerkiksi Powerpoint-esityksen tekemistä. Ohjaajien kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen päädyimme muistioon. Muistioon voisi kätevästi koota työssä tutkitut asiat tiiviiseen ja helposti luettavaan muotoon. Aiemmissa Poliisiammattikorkeakoulussa tehdyissä opinnäytetöissä muistiot oli yleensä tehty normaaliin A4-muotoon työn liitteeksi, mutta pohdimme tuollaisen muistion käytettävyyden rajoitteita. Päädyimme siksi tekemään muistion vihkomalliseksi A6-kokoon, jonka voisi tulostaa esimerkiksi haalarin taskuun tai keikkakassiin. Vihon mallina käytimme koululla jaettua ja laajassa käytössä olevaa Viestimustiota. Opinnäytetyön produkti on erillisenä tiedostona, jonka ansiosta se voidaan tallentaa esimerkiksi mobiililaitteelle ilman työn raporttiosuutta.

LÄHTEET

Ajokorttilaki (AKL) 386/2011.

Ampuma-aselaki (AmpAL) 1/1998.

Ajoterveyden arviointiohjeet terveydenhuollon ammattilaisille. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Luettavissa: <https://www.traficom.fi/fi/saadokset/ajoterveyden-arviointiohjeet-terveydenhuollon-ammattilaisille> Luettu 15.1.2023.

Alkolukolla valvottu ajo-oikeus. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Luettavissa: https://poliisi.fi/documents/25235045/28576491/Alkolukolla+valvottu+ajo-oikeus_esite_FI.pdf/48b1f39f-7499-5090-6800-73c92e44120b/Alkolukolla+valvottu+ajo-oikeus_esite_FI.pdf?t=1600679295521 Luettu 10.1.2023.

Aseluvat kiinnostavat suomalaisia nyt aiempaa enemmän – hakemusten määrässä ei kuitenkaan nousua. MTV Uutiset. Luettavissa: <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/aseluvat-kiinnostavat-suomalaisia-nyt-aiempaa-enemman-hakemusten-maarassa-ei-kuitenkaan-nousua/8399426#gs.mg7vj6> Luettu 12.1.2023.

Autolla luistattelu aiheuttaa vaaratilanteita Itä-Suomessa. Itä-Suomen poliisilaitos. Luettavissa: <https://poliisi.fi/-/autolla-luistattelu-aiheuttaa-vaaratilanteita-ita-suomessa> Luettu 9.1.2023.

Hakala, J. 2004: Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki, Gaudeamus.

HE 8/1990 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tieliikennelain muuttamisesta.

HE 183/1997. Hallituksen esitys Eduskunnalle ampuma-aselainsäädännön ja laiksi poliisilain 23 §:n sekä laiksi poliisin henkilörekistereistä annetun lain 19 ja 20 §:n muuttamisesta.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavaara, P. 1997: Tutki ja kirjoita. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hämäläinen, H. 2021: Kirjausohje LUHTI-asetietojärjestelmälle. Ampuma-aseen hallinnollinen poisotto. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Liiketalouden tutkinto-ohjelma. AMK-opinnäytetyö.

Kilpeläinen, J. 2015: Rattijuopumukset ja jälkinauttimisväite. Kajaanin ammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Laki rikosuhrimaksusta 669/2015.

Laki sakon ja rikesakon määräämisestä (SML) 754/2010.

Lämsä, M. 2019: Raskaan liikenteen ajopiirturimanipulointi. Ajopiirturimanipulointi haasteena poliisin näkökulmasta. Poliisiammattikorkeakoulu. AMK-opinnäytetyö.

Mäenpää, O. 2015: Oikeustiede: hallintolupa. Tieteen termipankki. Luettavissa: <https://tieteentermi-pankki.fi/wiki/Oikeustiede:hallintolupa>. Luettu 17.1.2023.

Ojala, M. 2015: 9 kysymystä: Ajokelpoisuuden arviointi. Suomen lääkäriliitto. Potilaan lääkärilehti. Luettavissa: <https://www.potilaanlaakarilehti.fi/uutiset/9-kysymysta-ajokelpoisuuden-arviointi/> Luettu 18.1.2023.

Ojala, M. 2015: Lääkärin ajokielto. Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisin liikenneturvallisuusseminaari 29.10.2015. Luettavissa: <http://www.polamkseminaarit.fi/uploads/liikenne2015/Ojala.pdf> Luettu 15.1.2023.

Pakkokeinolaki (PKL) 806/2011.

Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulun oppilaitosverkon Moodle. AMK20204_Poliisin lupavalvonta. LUHTI-asetietojärjestelmä. Sisäinen lähde. Luettavissa: <https://moodle.polamk.fi/mod/hvp/view.php?id=96742>. Luettu 7.2.2023.

Poliisilaki (PoL) 872/2011.

Poliisihallitus 2013: 2020/2013/773. Terveystieteiden ammattia harjoittamaan oikeutetun poliisimiehen oikeus ottaa verinäyte.

Poliisihallitus 2014: 2020/2013/4940. Tarkkuusalkometrin käyttö.

Poliisihallitus 2014: POL-2014-9220. Puhalluskoe, sylkitesti ja henkilönkatsastus rattijuopumusraportissa.

Poliisihallitus 2018: POL-2018-347. Henkilön sopivuus aselupaharkinnassa.

Poliisihallitus 2019: POL-2019-13145. Käsikirja rangaistusten määräämiseksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa sakkomenettelyssä. Osa I. Yleinen osa.

Poliisihallitus 2019: POL-2019-13145. Käsikirja rangaistusten määräämiseksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa sakkomenettelyssä. Osa II. Erityinen osa. Rikkomusnimikkeistö.

Poliisihallitus 2019: POL-2019-13145. Käsikirja rangaistusten määräämiseksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa sakkomenettelyssä. Osa III. Liitetäulukot.

Poliisihallitus 2020: POL-2018-20212. Ohje poliisin toimenpiteistä aselupavalvonnassa Oulun poliisilaitoksella.

Poliisihallitus 2020: POL-2019-10957. Rikosperusteisen ajokieltoasian käsittely.

Poliisihallitus 2020: POL-2020-29218. Kuljettajan ajon keskeyttäminen alle rattijuopumusrajan olevan päihtymyksen takia.

Poliisihallitus 2021: Lupahallinnon tietojärjestelmä. LUHTI-Asetietojärjestelmä. Poliisihallinnon intranet Sinetti. Sisäinen lähde. Luettavissa: https://sinetti.poliisi.fi/valtakunnallinen/tyokalut/kasikirjat/LUHTI/LUHTI_ASE_K%C3%A4ytt%C3%B6ohje_9.1.pdf. Luettu: 7.2.2023

Poliisihallitus 2022: Lupahallinnon tila. Selvityshankkeen loppuraportti.

Poliisihallitus 2022: POL-2021-79077. Ampuma-aselupakäytäntöjen yhtenäistäminen.

Poliisilaki (PolL) 872/2011.

Rikoslaki (RL) 39/1889.

Securetec Detektions-Systeme AG 2019: DrugWipe® 6 S, käyttöohje.

Tieliikennelaki (TLL) 729/2018.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003: Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi.